

Chov matek

1) Jednoduchý chov matek podle Josefa Skaly

Nazval bych tuto metodu chov v přednaném medníku. Klíčové je vybrat opravdu vhodné a dostatečně silné včelstvo pro odchov, aby to nebyly nějaké bodalky nebo citlivé k nemocem, popř. varroáze ...

Postup :

1. sundám medník
2. přemístím plodiště a přikryji
3. na místo plodiště dám medník a přikryji stropem
4. vyberu z toho samého včelstva vhodný plod a horkým nožem vyřežu proužky plemeniva
5. snížím z jedné strany buňky, nalepím proužky do chovného rámečku, vyjednotím nevhodný chovný materiál (Vyjednání je možné nechat i na později, až z toho, co se ujme.)
6. vyndám z medníku jeden rámeček
7. naklepu ze 3-4 rámečků z plodiště mladušky do medníku - samozřejmě bez matky !!!
8. strčím chovný rámeček do medníku na místo odebraného rámečku
9. dám strop
10. na strop postavám speciální větrací dno
11. na toto dno vrátím plodiště, otevřu očko a zakryji víkem

Nedával jsem ovonět chovný rámeček ani nijak nepokrmoval.

Při kontrole druhý den naraženo cca 40 matečnicků.

Třetí den vracím úl do původního stavu a odděluji plodiště od medníku mřížkou.

Pokud jsem nejednotil, vyjednotím nyní, případně přelarvím z matečnicků, které jsou příliš blízko u sebe.

Prázdné matečnicky zruším. Dále se pokračuje jako při jiných metodách chovu při matce.

Poměrně jednoduchá metoda vhodná i pro začátečníky - se zaručeným výsledkem.

První obrázek - nalepení proužků (spotřeba díla : obdélníček cca 15x5 cm)

Druhý obrázek - tažené buňky = budoucí matečnický.

Třetí obrázek – chovný rámeček třetí den po vyjednání

2) Kalendář chovu matek

Od vylíhnutí do začátku kladení počítejte 14 dní +- 2 dny při ideálních podmínkách, výjimka potvrzuje pravidlo. U silnějších včelstev bývá kladení zpravidla o něco dříve než u oddělků či smetenců.

Vývoj matky:

1-3 den vajíčko

4-13 vývin larvičky na matku

14-17 líhnutí matky

18-21 dospívání matky

22-24 prolety

25-27 snubní prolety páření

28-31 začátek kladení

Vše jsou samozřejmě dny. Vývoj matky tedy trvá cca 31dní.

Josef Skala

Na níže uvedeném odkazu najdete kalendář i s výpočty datumů :

http://pardubicti-vcelari.cz/stranka.php?stredni=zadej_datum

3) Co se může stát a proč :

- mladušky matečnický nevystaví - mladušky jsou ze slabého včelstva nebo jich bylo málo, také může být přítomna matka, možná jste ji při smetání mladušek přehlédli.

- mladušky vysuší misky - mladušky hladoví, chovný rámeček je nedostatečně ovoněn v mateřském úle, je považován za cizí

- matečnický po převěšení do nástavku nad mřížku včelstvo vykouše - buď je přítomna matka ve stejném nástavku nebo nebylo odhadnuto správné včelstvo k chovu.

K matečnický po celou dobu jeho vývoje musí mít včely přístup. Určitá doba jde nahradit (od zavíčkování do naškolkování) přendáním do líhně. Samotné líhnutí by mělo být za přítomnosti včel, ty o matku po vylíhnutí ihned pečují a je to k jejímu prospěchu.

Josef Skala

4) Chov pouze z vajíček

Je to pouze o tom, že vajíčko je bez potravy 3 dny a za tu dobu si včely mohou vybrat nevhodnější a dokonale připravit MB. Takže hlavní význam chovu z vajíčka spočívá v dokonalé přípravě včel a v tom, že neexistují chybějící krmné cykly krmiček. Na tento fakt mě navedl Ing. Sejk, známý chovatel matek a učitel včelařství a já mu tam za to nahoru posílám pozdrav a dík, a také to, že nám hodně chybí! Takže, jednodenní larvička potřebuje cca každých 10 min přikrmit - a teď si stopni, kolik to stojí času od ometení včel do přidání nějakého plastového fujtajblíku s larvičkami a kolik připočítat než si včelky zvyknou. Rovněž stojí za úvahu, jak kvalitní je matka z dokonale obsednutého vznikajícího matečníku, a jak jiná, kde je včel poskrovnu. A že rozdíly jsou velké, matka se sice vylíhne i z těch méně obsednutých, ale je to pak kvalita? Celý systém jsem vyvinul pro kamaráda, kterému chovat 30 let nešlo a teď mrská matky jako Baťa cvičky. No a jak to bývá, nakonec jsem to odnesl já, protože jsem za parádního blba, že jsem na to měl přijít už dávno!

Rudolf Stonjek

Podrobněji takto :

Na zahradě mám asi 3 plemenná včelstva a zásadně je chovám na nízkých nástavcích. Důvod je ten, že na velkých plástech matka hodně cestuje a nezakládá velké plochy stejně starého plodu. Na nízkých plástech je situace přesně opačná. Takže než jdu pro vajíčka vložím k plodu o 4 dny dříve panenský nebo 1x zakladený plást. Do plemenáče seberu 1 plást zásob, 3 plodu a jeden s nalitou vodou. Dobře-li zakouřím, matka tam není, ale přesto se dobře dívám. Plemenáče doma postavím do trávy na 2 cihly a nechám cca 8 dní být. Pak velepečlivě dopoledne vyřežu všechno, co i jen velmi vzdáleně připomíná matečník. Toto je vlastně nejslabší místo, kde se může vše zvrtnout. Navečer si z plemenného včelstva vezmu plást z vajíčky a teplým nožem nařežu obdélníčky cca 8 cm dlouhé a aby byly 3 řady buněk nezničený. Obdobnou díru, jen vyšší (prostor pro budoucí matečníky), udělám i na plástu v plemenáči a pásek připevním vajíčky dolů. To je vše. Včely založí v průměru 2 - 3 matečníky. Pak už jen vložím krmivo a včely nechám měsíc na pokoji. Ať vás ani nenapadne do nich lézt!!! Jen slabě a celodenně bezkontaktně krmit!!! Ani poté nijak intenzivně matku nehledejte, dejte jí čas, vajíčkovky excelentně létají a tuto vlastnost si dlouho drží. Nikdy se nevrátí!!!! A až poznáte kvalitu těchto matek, můžete si klást otázku, o čem ty kurzy o chovu matek jsou a jestli ti takzvaní odborníci vlastně novým včelařům neškodí, ale to už je o něčem jiném. Za měsíc matka klade. Zde však musím plemenáč rozdělit a postup opakovat, jinak by se vyrojil. Když je super rok někdy se zdaří i 3 vlna.

5) Různé poznámky k chovu matek aneb co se jinam nevešlo

Odolnost matečnicků Nejodolnější jsou otevřené matečnický 2. - 3. den po přelarvení, to je lze i otočené převážet mimo včelstvo, a potom zavíčkované 11 dní po přelarvení (dva dny před líhnutím a 14. den života larvy), kdy jsou vhodné ke školkování, ale i tehdy opatrně a nepřevracet. Tedy doporučuji zkontrolovat přijetí druhý nebo třetí den a pak až do školkování nebo přidávání oddělkům nerušit.

MUDr. Vladimír Šumera, Litoměřice, 550m n.m.

Chov při matce v medníku Aby včely dobře přijaly larvičky, je dobré na čas (cca 12 hod.) omezit nebo úplně zastavit přívod mateřského feromonu z plodiště do medníku –např. noviny dvojitě.

Snubní prolet matky vs. špatné počasí Jak to může dopadnout s matkou, která nemůže zatím 7 dní na snubní prolet a výhled počasí žádný dobrý? Matka se nejednou oplodní i při 16°C, stačí jí jen 0,5-1 hod. na akt spáření. Pokusy dokázaly, že matka je říjná od 5-8 dne života a to až 30 dní, pokud je zdravá.

Anton Turčáni

Pokud dělám oddělek a přidávám matečnický, tak nechat jen jeden. Silnější oddělek se v případě dvou a více ponechaných matečnicků dokáže vyrojít.

Metoda LBV a chov nejdou vůbec dohromady. I já jsem se před lety cítil jako naprostý blb a matky nikde. Stejný názor zveřejnil i Josef Křapka a Jiří Sláma. Takže to tak nejspíš bude. Nejdou použít ani včely např. na sběrné oddělky. Takže buď se musí udělat sběrný oddělek před vložením st. rámků, což je na něj poměrně brzo nebo LBV nepoužívat pro chovná včelstva! Jakákoliv chovná nádoba se musí odvézt tak asi 3 km nebo věznit asi 2,5 dne, chceme-li chovat na stejném místě.

Rudolf Stonjek

Přidání neoplozené matky ač se jeví jako snadná záležitost, je poměrně složitá věc. Především je třeba matku přidávat k téměř samým mladuškám do úplně bezplodého smetence, který musí mít poměrně dlouhý pocit osiřelosti, třeba až 24 hodin. Což v případě přidání zralého matečnicku vlastně docílíte již vytvořením smetence či oddělku, pořád ještě trvá nějakou dobu než se matka z matečnicku vylíhne, přičemž i zde není 100% jistota, že se vše zdaří.

Josef Skala

Co se týká názoru, že larvy jsou první 3 dny krmeny stejnou potravou, je už dnes považován za zastaralý. Např. Tautz, autor Fenomenální včely, rozlišuje MK a sesterské mléko. Rovněž další výzkumníci o tom silně pochybují a zdůvodňují proč.

Rudolf Stonjek